

Funded by
the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

Gəncənin Baş Planı üçün Strateji Ekoloji Qiymətləndirmə: SEQ Hesabatı layihəsinin əsas nəticələri

Cənab Mixal Musil, UNECE-nin «EU4Environment» proqramı
çərçivəsində SEQ üzrə beynəlxalq məsləhətçi

Cənab Amin Məmmədov, SEQ üzrə ekspert, Qrup rəhbəri

Action implemented by:

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Funded by
the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

SEQ nədir?

SEQ, təklif olunan planların, proqramların və digər strateji fəaliyyətlərin ətraf mühitə təsirlərini təhlil etmək və nəticələri qərar qəbuletmə prosesinə inteqrasiya etmək üçün həyata keçirilən sistemativ və planlaşdırılan prosesdir.

Əsas prinsiplər:

- Verilmiş Plan/Proqrama cavabdeh olan orqan tərəfindən həyata keçirilir (məsələn, sektoral, məkan)
- Qərar qəbuletmə prosesində mümkün qədər erkən tətbiq edilir
- Əsas məsələlərə diqqət yetirir
- Alternativlərin ağılabatan diapazonunu qiymətləndirir
- Əsas maraqlı tərəflərin və ictimaiyyətin cəlb edilməsi üçün müvafiq imkanları təmin edir
- Müvafiq, qənaətcil təhlil metodları və üsulları ilə həyata keçirilir

Action implemented by:

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Funded by
the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

Beynəlxalq hüquqi çərçivə

- Aİ-nin SEQ Direktivi
- Espo Konvensiyasının (Transsərhəd kontekstdə ətraf mühitə təsirin qiymətləndirilməsi haqqında Konvensiya) SEQ Protokolu

Milli hüquqi çərçivə

Milli hüququ çərçivəyə Azərbaycanın qoşulduğu beynəlxalq konvensiyalar (Espo və digər aiddiyatı konvensiyalar)

- “Ətraf mühitə təsirin qiymətləndirilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunu (2019-cu ildə SEQ üzrə müvafiq dəyişikliklərlə)
- 2022-ci ildə SEQ-in həyata keçirilməsi üzrə qaydaların Nazirlər Kabineti tərəfindən təsdiqi

Action implemented by:

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Funded by
the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

Tipik / Ümumi SEQ addımları

- 0. Screening:** xüsusi plan və ya proqram (P/P) üçün SEQ-in tələb olunub-olunmadığını müəyyən etmək üçün
- 1. Scoping / İlkin təhlil**
SEQ prosesində nəzərə alınmalı olan əsas məsələlərin müəyyən edilməsi
Əsas məsələlərin təhlili, məsələn keçmiş təkamül, cari vəziyyət və plan və ya proqram həyata keçirilmədiyi təqdirdə gələcək təkamül.
- 2. Plan və ya proqramın əsas məsələlərə təsirinin qiymətləndirilməsi** və təsirin azaldılması tədbirlərinin hazırlanması (monitorinq cədvəli daxil olmaqla)
- 3. SEQ Hesabatının tərtib edilməsi** və onun ətraf mühit və səhiyyə orqanları və ictimaiyyətlə məsləhətləşmələr üçün təqdim edilməsi

4. Məsləhətləşmələr

- 5. SEQ-də yaradılan məlumatların planlaşdırma və qərar qəbulu zamanı lazımı qaydada nəzərə alınması** və qərarın ictimaiyyətə hesabatlı şəkildə izah edilməsi

Action implemented by:

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Funded by
the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

SEQ: Bu nə tələb edir?

- SEQ Planlaşdırma ilə paralel həyata keçirilir (Plan və ya Proqramının hazırlanması)
- Ətraf Mühitə üzrə Mütəxəssislərdən ibarət SEQ qrupu Plan/Proqram layihəsinə baxır və planlaşdırma (layihə) komandasına aşağıdakılar barədə rəylərini təqdim edir:
 - Təklif olunan tədbirlərin ətraf mühitə potensial təsirləri (risklər) və
 - Müəyyən edilmiş risklərin qarşısının alınması, azaldılması və minimuma endirilməsi üçün tədbirlər
 - Mümkün müsbət təsirləri artırmaq üçün tədbirlər
- SEQ komandası öz nəticələrini və tövsiyələrini ümumiləşdirən Ekoloji Hesabatı hazırlayır
- Planlaşdırma təşkilatı Plan və ya Proqram layihəsini yekunlaşdırarkən və təsdiq edərkən SEQ nəticələrini (Ekoloji Hesabat) nəzərə alır.

Action implemented by:

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Funded by
the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

Pilot SEQ layihəsi: mərhələlər

- Pilot SEQ-dən əvvəl 2021-ci ildə şəhərsalma heyəti və digər maraqlı tərəflər üçün iki SEQ təlimi keçirilmişdir.
- 2022-ci ilin iyulunda başlanmışdır
- 2022-ci ilin payızında Azərbaycan tərəfindən hazırlanmaqda olan baş plan layihəsinə yeni əhəmiyyətli dəyişikliklər edilib
- SEQ komandası: milli ekspertlər qrupu və bir beynəlxalq ekspert 2022-ci ilin oktyabrında təyin edilmişdir

Action implemented by:

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Funded by
the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

Pilot SEQ layihəsi: mərhələlər (davamı)

- 2023-cü ildə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin rəyləri də daxil olmaqla hazırlanmış layihə və yekun Əhatə Dairəsi (Scoping) Hesabatı
- Pilot SEQ yekun mərhələsindədir: SEQ hesabatının layihəsi hazırda beynəlxalq ekspertin təlimatı ilə milli ekspertlər qrupu tərəfindən yekunlaşdırılır; bu, 2023-cü ilin sonuna qədər ictimai dinləmələr və SEQ Hesabatının yekunlaşdırılması ilə davam edəcək.

Action implemented by:

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Funded by
the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

Gəncənin Baş Planı üçün SEQ

SEQ komandası

Amin Məmmədov –
Layihənin koordinatoru

Rəşad Qasimov –
Mühəndis infrastrukturu (CİS)

Action implemented by:

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Funded by
the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

Gəncənin Baş Planı üçün SEQ

SEQ komandası

Kamran Əhmədov –
Ətraf mühitin vəziyyəti

Rauf Hümbətzadə –
Ətraf mühitin idarəolunması

Action implemented by:

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Funded by
the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

Gəncənin Baş Planı üçün SEQ

SEQ komandası

Abdin Abbasov –
Ətraf mühitin vəziyyəti

Əhmədiyə Sərkərov –
Ətraf mühitin idarəolunması

Action implemented by:

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Funded by
the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

Gəncənin Baş Planı üçün SEQ

SEQ komandası

Şükran Cumayeva –
İctimai səhiyyə

Gülər Adıgözəlzadə –
Sosial – iqtisadi inkişaf

Action implemented by:

IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Funded by
the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

Gəncənin Baş Planı üçün SEQ

Skoping hesabatı ilkin olaraq Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin (DŞAK) sifarişi ilə Azərdövlətlayihə İnstitutu tərəfindən hazırlanmış mövcud vəziyyət hesabatına əsasən hazırlanmışdır. Skoping hesabatında baş planın hazırlanmasını həyata keçirən Azərdövlətlayihə İnstitutunun Gəncənin əvvəlki baş planı, şəhərin mövcud vəziyyəti ilə əlaqədar məlumatlar təhlil edilib, onun ekoloji aspektləri ekspertlər tərəfindən nəzərdən keçirilib. Skoping hesabatı növbəti əsas SEQ hesabatının hazırlanmasında istinad rolunu oynamışdır.

Action implemented by:

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Funded by
the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

Ətraf mühitin vəziyyəti

Ətraf mühitin vəziyyəti üzrə ekspert tərəfindən iqlim, havanın keyfiyyəti, torpaq resursları, təbii və antropagen landşaft təhlil edilmişdir. Təhlilin əsasında ekspert tərəfindən müvafiq olaraq Baş Planın müəyyən etdiyi gələcək fəaliyyətlərin ətraf mühitə və təbii ehtiyatlara olan riskləri qiymətləndirilmişdir. Nəticədə aşağıdakı tövsiyələr verilmişdir.

- Ümumi ölkə üzrə iqlimdə baş verən proseslərin, həmçinin antropagen faktorlar və şəhərin inkişafını nəzərə alaraq resursların rəşional istifadəsi
- Həmçinin şəhərin inkişafı ilə əlaqədar nəqliyyat vasitələrin sayının artımı, sənayenin inkişafı ilə əlaqədar havanın keyfiyyətinə təsir edə biləcək faktorlar nəzərə alınmaqla hava keyfiyyətinin idarə edilməsi üzrə istər ETSN-in yerli qurumu, istərsə də yerli icra orqanlarının üzərinə düşən vəzifələr müəyyənləşdirilmişdir

Action implemented by:

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Funded by
the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

Ətraf mühitin vəziyyəti (davamı)

- Su ehtiyatlarının iqlim dəyişikliyi və digər antropagen faktorların təsiri nəticəsində azalması və su keyfiyyətinə olan təsirləri nəzərə almaqla su ehtiyatlarının rəşional istifadəsi üzrə təkliflər təqdim edilmişdir. Onilliklərlə mövcud olan su təhcizatı sistemində olan problemlərin su itkisinə səbəb olmasının qarşısını almaq üçün su təhcizatına cavabdeh olan qurumların bu itkilərin qarşısını almaq üçün zəruri tədbirlər görməsi təklif edilmişdir.
- Torpaq ehtiyatları üzrə mövcud vəziyyət təhlil edilmiş və şəhərin gələcəkdə yaşıllaşdırılması ilə əlaqədar mövcud imkanlar dəyərləndirilmişdir. Yaşıllaşdırma üzrə uyğun ərazilər təhlil edilmişdir.
- Təbii və antropagen landşaft - şəhər üçün gələcək inkişaf ərazilərinin planda təklif edilməsi ilə paralel olaraq landşafta olan təsirlər təhlil edilmiş, risklər nəzərə alınmışdır.

Action implemented by:

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Funded by
the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

Biomüxtəliflik

Biomüxtəliflik üzrə mütəxəssis tərəfindən də Gəncənin istər şəhər inzabi ərazisi, istərsə də regional kontekstdə biomüxtəliflik ehtiyatları təhlil edilmişdir. Bunun əsasında aşağıdakı təkliflər verilmişdir.

- Şəhər ətrafında olan Göygöl Dövlət Qoruğu və digər qorunan ərazilərin inkişaf strategiyalarının milli və yerli səviyyədə inkişaf etdirilməsi
- Şəhərin inkişafının biomüxtəlifliyə mənfi təsirlərinin qarşısının alınması üzrə tədbirlərin yerli səviyyədə görülməsi

Action implemented by:

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Funded by
the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

Ətraf mühitin idarə edilməsi

Ətraf mühitin idarə edilməsi üzrə ekspert tərəfindən ətraf mühit və təbii ehtiyatların idarə edilməsi üzrə mövcud vəziyyət qiymətləndirilmiş və buna uyğun təkliflər hazırlanmışdır.

- Şəhərin inkişafı ilə əlaqədar bərk məişət tullantılarının idarə edilməsi üzrə gələcək tədbirlər milli səviyyədə hökumət tərəfindən qəbul edilmiş strategiyaların istiqamətlərinə uyğun təhlil edilmişdir.
- Əhalinin artımını nəzərə alaraq məişət tullantılarının təkrar istifadəsi daxil olmaqla istifadə edilməsi üzrə müvafiq tövsiyələr verilmişdir.
- Şəhərin tarixi mədəni irsi də təhlil edilmiş. Mədəni irsin qorunması üçün tələb edilən yanaşmalar və tarixi – mədəni irsin şəhərin turizm potensialının inkişafında töhvə vermə imkanları üzrə təkliflər verilmişdir.

Action implemented by:

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Funded by
the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

Sosial-iqtisadi məsələlər

Sosial-iqtisadi məsələlər üzrə ekspert tərəfindən Gəncənin makro-iqtisadi parametrləri təhlil edilmişdir. Bunun üçün Gəncənin tarixən inkişaf etmiş sənaye və digər iqtisadi sahələr və onların şəhərin inkişafında rolu qiymətləndirilmişdir. Nəticədə aşağıdakı təkliflər verilmişdir.

- Şəhərin sosial-iqtisadi inkişafında xidmətlər, turizm, yüksək texnologiyalar ilə əlaqəli sahələrin inkişaf etdirilməsi.
- Həmçinin investisiya potensialının araşdırılaraq dəyərləndirilməsi və investorların cəlb edilməsi üzrə müvafiq konsepsiyaların hazırlanması.
- Bu baxımdan şəhərin iqtisadi inkişafının ətraf mühit aspektləri qiymətləndirilmişdir. Burada dünyada da geniş istifadə olunan «yaşıl iqtisadiyyat» konsepsiyasından irəli gələn sahələrin inkişaf etdirilməsi üçün tədbirlər nəzərdən keçirilmişdir.

Action implemented by:

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Funded by
the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

Mühəndis İnfrastruktur

İnfrastruktur üzrə mütəxəssis tərəfindən şəhərin mühəndis infrastrukturunun mövcud vəziyyəti təhlil edilmiş və CİS xəritələrindən istifadə dilməklə gələcək üçün infrastrukturun inkişaf etdirilməsi üzrə müvafiq tövsiyələr verilmişdir.

- Şəhərin inkişafında mühüm rol oynayan su, qaz, elektrik təhcizatı və rabitə xəttləri, həmçinin yol-nəqliyyat şəbəkəsinin inkişafı və bu inkişaf nəticəsində ətraf mühitə olan potensial təsirlər qiymətləndirilmişdir. Bunun nəticəsində yumşaldılma tədbirləri digər mütəxəssislər ilə birlikdə tövsiyə edilmişdir.

Action implemented by:

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Funded by
the European Union

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

İctimai səhiyyə

- Sağlam qidalanmanın təşviq edilməsi üçün sağlam qidalara çıxış imkanlarının yaxşılaşdırılmasına ehtiyac var
- Sağlam qidalanma üzrə məlumatlılığın artırılmasına üzrə işlər həyata keçirilməlidir
- Əhalinin hərəkət imkanlarının yaxşılaşdırılması üçün geniş parkların və yaşıllıq ərazilərin sahəsi artırılmalıdır
- Səhiyyə müəssisələrinin sayı artırılmaqla fiziki məhdudiyyəti olan şəxslər və əhalinin həssas qrupunun səhiyyə xidmətlərinə çıxış imkanları yaxşılaşdırılmalıdır

Action implemented by:

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Funded by
the European Union

Şəhər istilik adası

Yanvar 2021

Fevral 2021

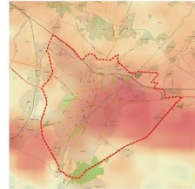
Mart 2021

April 2021

May 2021

İyun 2021

İyul 2021

Avqust 2021

Sentyabr 2021

Oktyabr 2021

Novabr 2021

Dekabr 2021

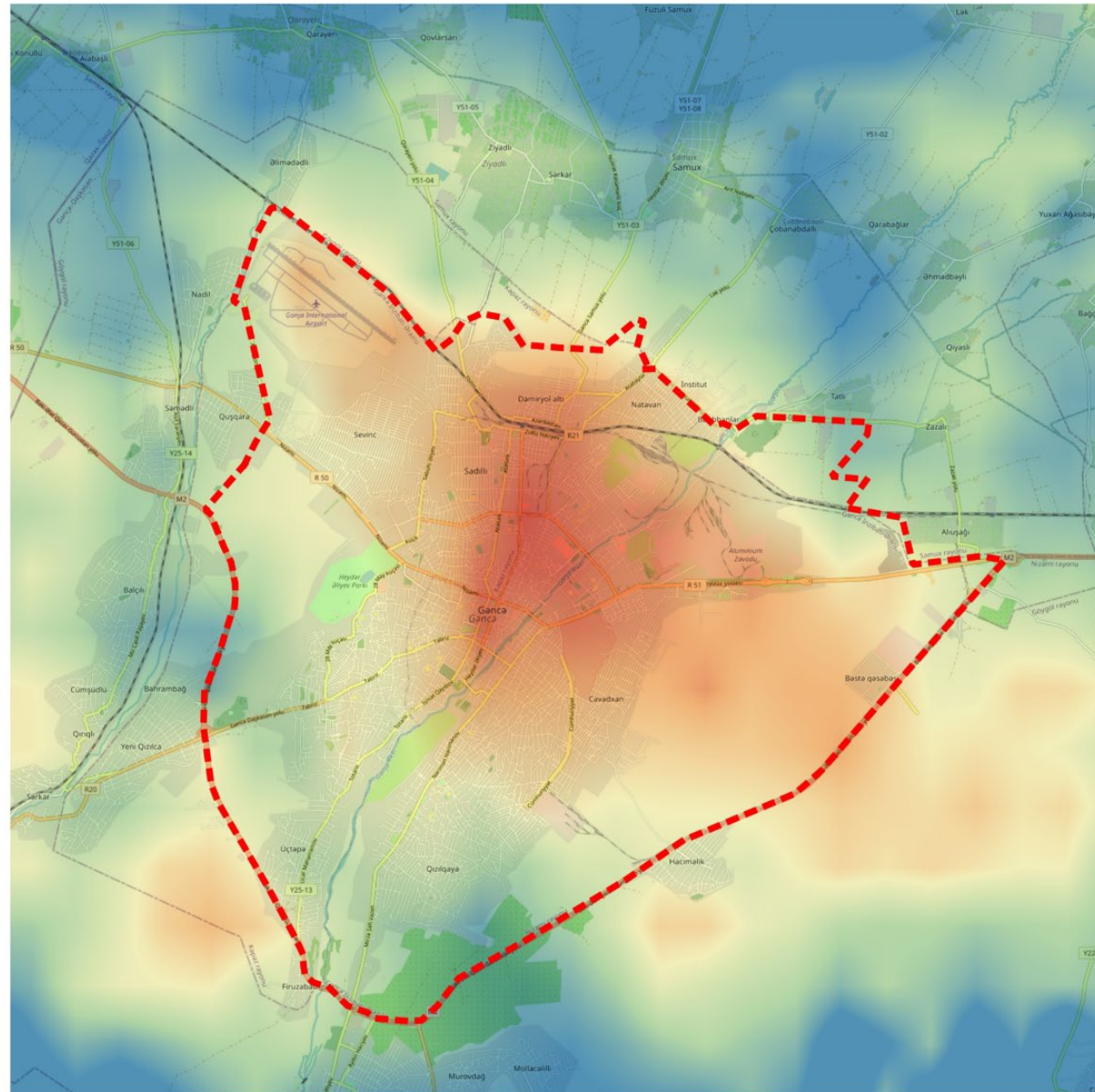

Orta illik temperatur C°

Şəhərin sərhədi

0 1 2 km

Funded by
the European Union

EU4Environment

Green Economy in Eastern Partner Countries

Şəhər istilik adası

Action implemented by:

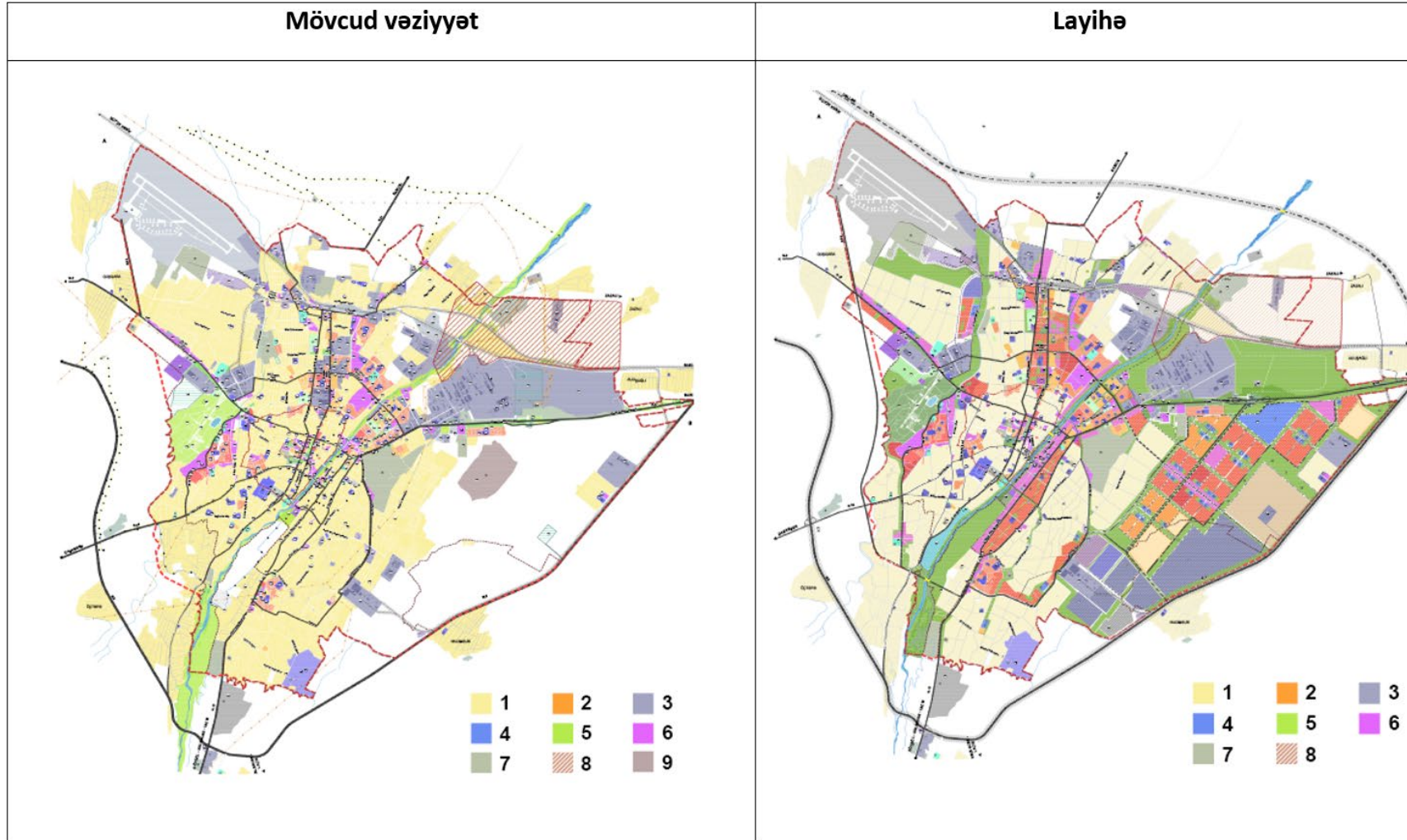
THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

Funded by

EU4Environment

Green Economy in Eastern Partner Countries

1-Həyətəyanı sahələri olan fərdi evlər, 2- çoxmənzilli yaşayış binaları, 3- Sənaye müəssisələri, 4- Təhsil müəssisələri, 5- Bağlar, parklar və xiyabanlar, 6- İctimai-işgüzar zonalar, 7- Hərbi və digər rejimli zonalar, 8- Dövlət Tarix-Mədəniyyət Qoruğu, 9- Məişət tullantılarının yığıldığı poliqonların ərazisi